Samhällsplanering
Samhällsplanerare

Region Stockholm
registrator.rlk@regionstockholm.se

2025-10-15 Svk 2024/1678 YTTRANDE

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

Yttrande angående granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Ert diarienummer: RS 2025-0095

Svenska kraftnät (SVK) har tidigare yttrat sig i detta ärende under samrådet. Yttrandet har ärendenummer Svk 2024/1306 och är daterat den 30 maj 2024.

SVK har nu tagit del av granskningshandlingarna för rubricerat ärende och har följande ytterligare synpunkter. Kommentarerna är strukturerade efter kapitlen i granskningshandlingarna.

Mål för Stockholmsregionens utveckling

SVK ser positivt på målen för Stockholmsregionens utveckling som redovisas i granskningshandlingen och på att ett stort antal aktörer i regionen involveras i arbetet med att uppnå dessa. Det är dock något otydligt vilka av målen som ska uppnås på kortare respektive längre sikt och vilka som ska vara referensåren för att följa upp målen. Regionen kan med fördel förtydliga detta.

Mål 3.2 Kapaciteten i transmissionsnätet för el har fördubblats

Elbehovet i Stockholmsregionen ökar snabbt. De främsta orsakerna är en växande befolkning, minskad lokal elproduktion, ny elberoende infrastruktur som till exempel laddning av elfordon samt ny elanvändning, exempelvis från serverhallar. Därför gör SVK nu en historisk satsning på att modernisera och bygga ut transmissionsnätet i Stockholmsregionen.

När projekten inom SVK:s investeringspaket Stockholms Ström och Storstockholm Väst har genomförts i sin helhet är bedömningen, i nuläget, att behovet av ökad elanvändning fram till början av 2040-talet kan tillgodoses inom Stockholmsregionen. Vi vill dock förtydliga att dessa beslutade satsningar kommer att leda till en betydlig ökning, men inte en fördubbling av kapaciteten i transmissionsnätet i Stockholmsregionen. För att kunna möta eventuella ytterligare behov bortom början av 2040-talet planerar SVK för att ta fram en ny långsiktig nätutvecklingsplan.

SvK1000, v4.0, 2016-04-27

För mer information se den regionala nätutvecklingsplanen för Stockholmsregionen som SVK publicerade i slutet av september 2025: Stockholmsregionen | Svenska kraftnät.

Gällande själva målsättningen för mål 3.2 anser SVK att den bör formuleras om då den för ensidigt fokuserar på överföringskapaciteten i transmissionsnätet. För att tillgodose det ökande elbehovet i regionen behöver hela elsystemet, inklusive region- och lokalnäten, byggas ut och öka sin kapacitet.

SVK föreslår därför att ändra inriktningen i målsättningen till att elnätet ska möjliggöra en kraftig ökning av elanvändningen i Stockholmsregionen. Ett sådan inriktning skulle linjera bättre med det av regering och riksdag beslutade planeringsmålet för elsystemet och regeringens bedömning att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. Dessutom skulle ett sådant bredare formulerat mål peka på samtliga elnätsaktörer och bidra till att alla har ansvar men också möjlighet att bidra till dess uppfyllnad.

Mål 3.3 Den inomregionala produktionen av förnybar el har ökat

SVK ser mycket positivt på en ökning av elproduktionen och därmed självförsörjningsgraden i Stockholmsregionen. I den regionala nätutvecklingsplanen har vi pekat ut den norra delen av Stockholmsregionen som ett delområde med ökad elanvändning och där ny elproduktion bör anslutas. Området bedöms vara lämpligt för ny planerbar produktion. De centrala och södra delarna av Stockholmsområdet är utpekade som ett delområde med kraftigt ökad elanvändning lämpligt för flexibilitetsresurser där ny elproduktion bör anslutas.

Regionala tekniska försörjningssystem

Energianläggningar och energidistribution

SVK delar regionens beskrivning av utbyggnads- och uppgraderingsbehoven i elnätet samt skälen för valet mellan luftledningar och markkablar. Vi vill dock även påminna om att en viktig drivkraft bakom både våra och andra nätägares investeringar i elnätet är att många befintliga ledningar och stationer är relativt gamla och behöver förnyas innan de uppnår sin tekniska livslängd. Detta för att upprätthålla anläggningarnas drift- och personsäkerhet och säkerställa att elnätet har en fortsatt hög leveranssäkerhet.

På många platser är det idag svårt att förnya elnätsinfrastrukturen på befintlig plats då det råder hög konkurrens om marken. Det befintliga nätet, och särskilt stationerna som utgör strategiska noder i elsystemet då de är knutpunkter mellan de olika nätnivåerna, utgör dock i de flesta fall utgångspunkten för förnyelsen och utbyggnaden av nätet. Det skulle inte vara samhällsekonomiskt effektivt att flytta

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

stora delar av elnätet till nya platser där det möjligtvis finns färre motstående intressen, utan i det stora hela behöver vi fortsätta verka i och utveckla det befintliga systemet. Därför är det viktigt att värna platserna där den samhällskritiska elnätsinfrastrukturen finns idag och reservera mark i anslutning till dem för att säkerställa möjligheten att förnya och bygga ut anläggningarna. Detta förhållningssätt ligger också i linje med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) utpekande av mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa som riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Regionen kan med fördel förtydliga detta i skrivningarna om elnätet i avsnittet *Energianläggningar och energidistribution* och i efterföljande *Förhållningssätt för att upprätthålla och utveckla anläggningar för energi och energidistribution samt kraftledningar*.

Kartmaterial om energiförsörjning

Kartan *Energiförsörjning* i granskningshandlingen och kartlagret *Teknisk infrastruktur* i den digitala plankartan redovisar enbart anläggningar för elproduktion och inte -distribution. I och med att elnätet behandlas utförligt i planens textdelar och i förhållningssätten för de tekniska försörjningssystemen anser SVK att det vore lämpligt att synliggöra transmissionsnätets anläggningar även i kartmaterialet, så att det blir tydligt var dessa ligger i förhållande till övrig planerad markanvändning. Detta gäller både för det befintliga nätet och de i dagsläget planerade ledningarna och stationerna i regionen.

Geodata för SVK:s befintliga anläggningsobjekt finns på Geodataportalen, Geodata - Lantmäteriet, som WMS eller shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för SVK:s befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Planerade ledningar och stationer i transmissionsnätet kan med fördel redovisas på ett mer schematiskt sätt, likt kartorna i SVK:s regionala nätutvecklingsplan: Stockholmsregionen | Svenska kraftnät. SVK kan vid behov bistå med geodata för de nya ledningarna och stationerna som i dagsläget är beslutade att uppföras.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

Bilaga: Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

SVK välkomnar att riksintresset för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, och en bedömning av den regionala utvecklingsplanens påverkan på riksintresset redovisas i planförslagets bilaga *Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen*.

SVK vill informera om att vissa delar av riksintresseanspråket omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen. Denna information skulle kunna framgå tydligare i avsnittet *Värden och funktion*. Att stationerna inom både transmissionsnätet och distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland är klassificerade som skyddsobjekt enligt skyddslag (2010:305) har däremot ingen direkt koppling till riksintresset.

Redovisningen av transmissionsnätsstationerna i kartan (*Figur 5. Riksintresse för totalförsvarets civila del, regionalt prioriterade bebyggelselägen och regional grönstruktur*) bör ses över. Vissa av de redovisade stationerna ingår inte längre i transmissionsnätet för el och vissa omfattas inte av riksintresset för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, då de exempelvis är planerade att överlämnas till en annan nätägare inom en snar framtid.

Geodata för de delar av transmissionsnätets riksintresseanspråk som inte omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen finns att hämta hos MSB: Riksintressen | MSB. Här ingår även stationsytorna.

Mer information om transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets anläggningar finns på MSB:s och SVK:s webbplatser:

- Beslut om områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC-0004-0024) | MSB
- Transmissionsnätet är riksintresse | Svenska kraftnät

Detta yttrande har signerats digitalt av enhetschef Per Enarsson efter föredragning av samhällsplanerare Frank Luthardt. I ärendets handläggning har även chefsstrateg Katarina Larsson, programledare anläggningsprojekt Ulrika Hamberg och kraftsystemanalytiker Jan Lavenius deltagit.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign

D O K U M E N T S I G N A T U R E R

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

Signerad av:
Frank Luthardt
Tidpunkt:
2025-10-15 15:32:48

Signerad av:
PER ENARSSON
Tidpunkt:
2025-10-15 15:33:35

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnäts underskriftstjänst, SendSign